

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

29.05.2023. – 02.06.2023

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 05.06.2023. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA **29.05.2023. – 02.06.2023.**

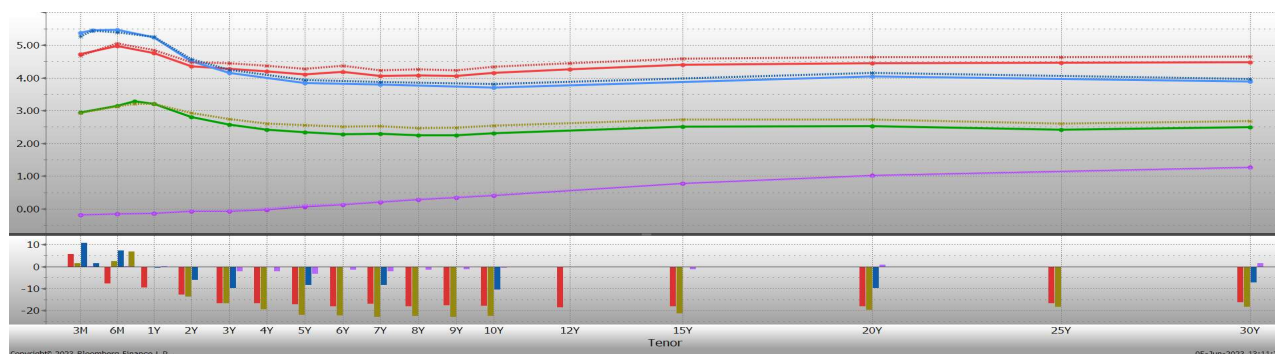
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	26.5.23	-	2.6.23	26.5.23	-	2.6.23	26.5.23	-	2.6.23	26.5.23	-	2.6.23
2 godine	2.94	-	2.80	4.56	-	4.50	4.49	-	4.36	-0.06	-	-0.07
5 godina	2.56	-	2.34	3.93	-	3.84	4.28	-	4.10	0.11	-	0.08
10 godina	2.54	-	2.31	3.80	-	3.69	4.33	-	4.16	0.42	-	0.41

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	26.5.23	-	2.6.23
3 mjeseca	2.953	-	2.975
6 mjeseci	3.120	-	3.145
1 godina	3.219	-	3.226

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 02.06.2023. godine (pune linije) i 26.05.2023. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Tijekom proteklog tjedna zabilježena je prilična korekcija prinosa obveznica eurozone naniže, te su isti smanjeni duž cijele krive. Prinosi njemačkih obveznica su smanjeni između 14 i 23 baznih bodova, a prinosi italijanskih obveznica između 13 i 38 baznih bodova. Jedan od najbitnijih čimbenika na tržišno raspoloženje imale su vijesti o konačnom usvajanju dogovora o pitanju gornje granice zaduživanja u SAD. Pored toga, objavljeni su podaci o inflaciji za eurozonu koji su ukazali na veći pad stope inflacije od očekivane (najniži od veljače 2022. godine), što je povećalo špekulacije da bi ECB mogla biti blizu kraja ciklusa povećanja kamatnih stopa. Ipak, veći broj zvaničnika ECB je i nakon objavljenih podataka ostao pri mišljenju da je inflacija još uvijek i dalje daleko od zadovoljavajuće razine, odnosno da je potrebno nastaviti sa povećanjem kamatnih stopa kako bi se vratila na ciljanih 2%. Tako je njih nekoliko izjavilo da bi ECB mogla povećati kamatne stope za po 25 baznih bodova na naredna dva tjedna koji se održavaju u lipnju i srpnju.

U izvješću o financijskoj stabilnosti ECB je navela da bi tržišta u eurozoni mogla da budu suočena sa „stresom likvidnosti“ uslijed povećane ekonomske neizvjesnosti, normalizacije monetarne politike i strožih financijskih uvjeta. U ovom izvješću naglašeno je da su u regiji eurozone simultano pogoršani uvjeti likvidnosti na tržištu i likvidnosti

financiranja od početka 2022. godine. Navedeno se smatra neobičnim, te se navodi da je likvidnost tržišta sada na toliko niskoj razini kao što je bila na početku pandemije početkom 2020. godine.

Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da bi europske banke trebalo da izbjegavaju prevelika plaćanja viška kapitala svojim dioničarima, nakon turbulencija zabilježenih na drugim bankarskim tržištima koje su negativno utjecale na izgleda ove industrije. Dodao je da je kapital ključan i da likvidnost sve više dobija na značaju.

Premijer Španjolske Pedro Sanchez je najavio da će raspustiti Parlament i pozvati na održavanje prijevremenih izbora za 23. srpnja, nakon što je njegova Socijalistička partija doživjela težak poraz na regionalnim i lokalnim izborima.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	GDP – Francuska (Q/Q) final.	I tromjesečje	0,2%	0,2%	0,0%
2.	GDP – Finska (Q/Q) final.	I tromjesečje	-	0,2%	-0,6%
3.	GDP – Italija (Q/Q) final.	I tromjesečje	0,5%	0,6%	-0,1%
4.	GDP – Belgija (Q/Q) final.	I tromjesečje	0,4%	0,5%	0,1%
5.	GDP – Irska (Q/Q) final.	I tromjesečje	-2,7%	-4,6%	-0,1%
6.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	TRAVANJ	2,0%	1,9%	2,5%
7.	Stopa inflacije – EZ (prelim).	SVIBANJ	6,3%	6,1%	7,0%
8.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	SVIBANJ	5,5%	5,3%	5,6%
9.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim).	SVIBANJ	6,7%	6,3%	7,6%
10.	Stopa inflacije – Francuska (prelim).	SVIBANJ	6,4%	6,0%	6,9%
11.	Stopa inflacije – Nizozemska (prelim).	SVIBANJ	6,1%	6,8%	5,8%
12.	Stopa inflacije – Austrija (prelim).	SVIBANJ	-	8,8%	9,7%
13.	Stopa inflacije – Italija (prelim).	SVIBANJ	7,5%	8,1%	8,7%
14.	Stopa inflacije – Španjolska (prelim).	SVIBANJ	3,3%	2,9%	3,8%
15.	Stopa inflacije – Belgija	SVIBANJ	-	5,2%	5,6%
16.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	SVIBANJ	98,8	96,5	99,0
17.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	SVIBANJ	-17,4	-17,4	-17,5
18.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	TRAVANJ	-5,8%	-8,6%	-5,8%
19.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	TRAVANJ	-	2,7%	5,6%
20.	Maloprodaja – Španjolska (G/G)	TRAVANJ	-	5,5%	9,9%
21.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	TRAVANJ	-3,6%	-4,3%	-3,4%
22.	Obujam maloprodaje – Irska (G/G)	TRAVANJ	-	7,5%	8,9%
23.	Obujam maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	TRAVANJ	-	-3,1%	-4,4%
24.	Industrijske prodaje – Italija (G/G)	OŽUJAK	-	4,3%	7,2%
25.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	TRAVANJ	1,2%	1,3%	-0,1%
26.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	TRAVANJ	-	2,1%	0,8%
27.	Stopa nezaposlenosti – EZ	TRAVANJ	6,5%	6,5%	6,6%
28.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000)	SVIBANJ	-	-49,3	-73,9

SAD

Prinosi na američke državne obveznice su tijekom proteklog tjedna zabilježili smanjenje duž cijele krive, posebno na krajnjem dijelu. Promatrano razdoblje je obilježeno događanjima oko postizanja konačnog sporazuma za suspenziju gornje granice zaduženosti. Naime, nakon dogovora između predsjednika Bidena i predsjednika Predstavničkog doma McCarthy, sporazum je izglasan prvo na Kongresu, a potom od strane Senata SAD. Posljednja karika u nizu je potpisivanje istog od strane predsjednika Bidena proteklog vikenda. Sporazum uključuje odredbe kao što su ograničavanje potrošnje u proračunima za 2024. i 2025. godinu, vraćanje neiskorištenih sredstava

predviđenih za pandemiju Covida, ubrzanje procesa izdavanja dozvola za određene energetske projekte i provođenje dodatnih radnih zahtjeva za programe pomoći u hrani.

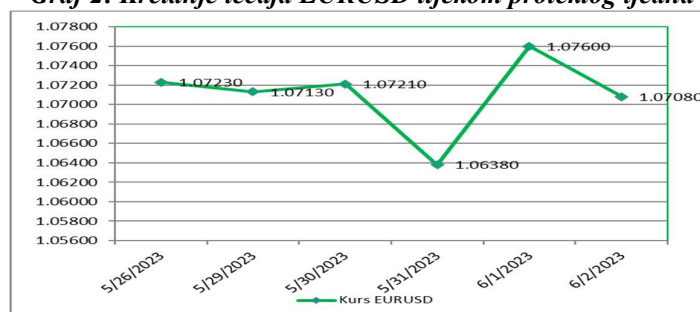
Guverner Feda i kandidat za potpredsjednika Jefferson je signalizirao da je Fed orijentiran prema pauziranju ciklusa povećavanja referentne kamatne stope na sjednici ovog mjeseca, ali to „ne treba tumačiti kao da je dostignut vrhunac“. Jefferson je dodao da bilo kakva odluka Feda da referentnu kamatnu stopu održi stabilnom na predstojećem sastanku ne bi se trebala shvatiti kao da je Fed završio sa pooštavanjem monetarne politike. Predsjednica Feda iz Clevelanda Mester je izjavila da ne vidi „uvjerljiv razlog“ za pauziranje povećanja kamatnih stopa, posebno nakon dogovora o ograničenju duga. Mester je istaknula da kao jedini razlog za pauziranje ciklusa povećanja vidi ekstremnu volatilnost tržišta ili neki drugi šok. Proteklog tjedna je objavljeno Fedovo izvješće o stanju američke ekonomije, poznatije kao Beige Book, u kojem je navedeno da je ista pokazala znakove „hlađenja“ u prethodnim tjednima, s obzirom na to da su zapošljavanje i inflacija blago popustili. Prema izvješću ekonomska aktivnost u SAD je generalno malo promijenjena u travnju i početkom svibnja.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa nezaposlenosti	SVIBANJ	3,5%	3,7%
2.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor	SVIBANJ	195.000	339.000
3.	Promjena zaposlenih privatni sektor	SVIBANJ	168.000	283.000
4.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor	SVIBANJ	5.000	-2.000
5.	Indeks potrošačkog povjerenja	SVIBANJ	99,0	102,3
6.	ADP promjena broja zaposlenih	SVIBANJ	170.000	278.000
7.	Potrošnja građevinskog sektora (M/M)	TRAVANJ	0,2%	1,2%
8.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	26. svibnja	-	-3,7%
9.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	27. svibnja	235.000	232.000
10.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	20. svibnja	1.800.000	1.795.000
11.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	SVIBANJ	48,5	48,4

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,0723 na razinu od 1,0708.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Vlada Velike Britanije traga za načinima kojima će ograničiti cijene u supermarketima za osnovne životne namirnice, poput mlijeka i kruha, s obzirom na to da troškovi osnovnih životnih namirnica nastavljaju da rastu dvoznamenkastim brojem. Premijer Sunak je istaknuo da će razgovarati sa predstavnicima supermarketa kako bi se postigao sličan dogovor kao u Francuskoj gdje glavni maloprodavci naplaćuju „najniži mogući iznos“. Velika Britanija trenutno ima najveći rast cijena hrane u zapadnoj Europi, te su ove cijene u prošloj godini povećane za 19%, što je najveći rast od 70-ih. Maloprodajni konzorcij u Velikoj Britaniji smatra da su visoke cijene hrane rezultat visokih cijena energije, transporta i rada, kao i većih cijena koji se plaćaju prerađivačima i farmerima.

Profitabilnost privatnih nebankarskih institucija u Velikoj Britaniji je tijekom IV tromjesečja 2022. godine ostala stabilna, što je signal da korporativne profitne margine nisu bile, te koje su utjecale na rast inflacije. Agencija za statistiku Velike Britanije je objavila vijest da su kompanije zabilježile stopu neto povrata od 9,8%, što je isti podatak koji je zabilježen u tromjesečju ranije i ujedno je ispod pandemijskih razina.

BoE se suočava sa sve upornijim izazovima u borbi sa temeljnom inflacijom u usporedbi sa drugim zemljama, smatra Mann koja je član MPC BoE. Mann je naglasila da jaz između inflacije, koja uključuje i cijenu energije i temeljne inflacije koja isključuje volatilne komponente, je mnogo značajniji u Velikoj Britaniji u odnosu na SAD ili EMU. Pored toga, skoriji podatci pokazuju da je inflacija u Velikoj Britaniji iznosila 8,7% godišnje, što je više od očekivanja, dok je temeljna inflacija dostigla najvišu razinu u posljednju 31 godinu. Kao rezultat toga, očekuje se da će BoE poduzeti agresivniji pristup kada je u pitanju restriktivnija politika kako bi suzbila inflaciju. BoE je već povećala referentnu kamatnu stopu 12 puta od prosinca 2021. godine, dok se očekuje dalji rast kamatnih stopa, te tako tržište očekuje da će referentna kamatna stopa BoE premašiti razinu od 5,5% do kraja ove godine.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Nationwide cijene kuća (G/G)	SVIBANJ	-0,5%	-0,1%	0,4%
2.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	TRAVANJ	1,5	1,6	1,6
3.	Odobreni hipotekarni krediti	TRAVANJ	53.500	48.700	51.500
4.	Monetarni agregat M4 (G/G)	TRAVANJ	-	0,3%	0,4%
5.	PMI prerađivački sektor F	SVIBANJ	46,9	47,1	47,8

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,86865 na razinu od 0,86001. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,2344 na razinu od 1,2453.

JAPAN

BoJ je tijekom proteklog tjedna izvijestila o rekordnoj neto dobiti koju je ostvarila tijekom prošle fiskalne godine, djelomično zbog rastućih prihoda na osnovi kamata koje su ostvarene na masivnu količinu obveznica koje drži BoJ i depozita u stranoj valuti. Neto prihod BoJ se povećao na rekordnih 2,09 bilijuna JPY (14,9 milijardi USD) na kraju fiskalne godine koja se završila u ožujku, navedeno je u priopćenju BoJ.

BoJ, Ministarstvo financija i Agencija za financijske usluge su najavili hitan sastanak, uzrokujući time špekulacije da će sastanak voditi ka intervenciji BoJ kako bi se ublažilo nedavno slabljenje JPY. Zamjenik ministra financija za međunarodne poslove Kanda je izjavio da pomno prate kretanje JPY i da će na odgovarajući način reagirati ukoliko bude bilo potrebno. Guverner BoJ Ueda je izjavio da će BoJ strpljivo održavati ultrastimulativnu monetarnu politiku budući da postizanje ciljane razine inflacije od 2% još uvijek zahtijeva kontinuirane napore. Ueda je umanjio očekivanja promjene politike u bliskoj budućnosti, predviđajući jasno usporavanje inflacije ispod 2% sredinom fiskalne godine.

Premijer Kishida je izjavio da će Vlada potrošiti 3,5 bilijuna JPY na politiku za jačanje nataliteta u zemlji i da će izdati posebne obveznice sa ciljem da popuni predviđeni financijski jaz jer želi da poveća podršku za natalitet do 2030. godine, pošto udio mladih u populaciji naglo opada. Kishida je dodao da će Vlada osmisliti konkretne mjere kako bi osigurala stabilne izvore financiranja do kraja godine, efektivno odlažući bilo kakvu odluku o financiranju za kasnije.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno	Prethodno
				stanje	razdoblje
1.	Stopa nezaposlenosti	TRAVANJ	2,7%	2,6%	2,8%
2.	Maloprodaja (G/G)	TRAVANJ	7,1%	5,0%	6,9%
3.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	TRAVANJ	2,0%	-0,3%	-0,6%
4.	Indeks započelih kuća (G/G)	TRAVANJ	-0,8%	-11,9%	-3,2%
5.	Kapitalna potrošnja (G/G)	I tromjesečje	6,0%	11,0%	7,7%
6.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	SVIBANJ	-	50,6	49,5
7.	Monetarna baza (G/G)	SVIBANJ	-	-1,1%	-1,7%

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 150,84 na razinu od 149,76. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 140,60 na razinu od 139,92.

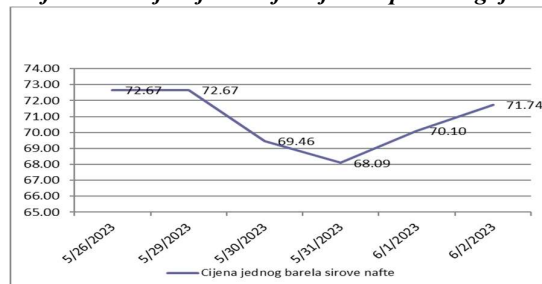
NAFTA I ZLATO

Tržište nafte u SAD je bilo zatvoreno u ponedjeljak zbog praznika. Na otvaranju tržišta u utorak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila je 72,67 USD (67,77 EUR).

Na početku tjedna cijena nafte je smanjena ispod 70 USD po barelu nakon što su trgovci koji trguju fizičkom naftom signalizirali da je ponuda više nego adekvatna da zadovolji blagu tražnju. Bloomberg je objavio WTI listu prosječnih mjesečnih cijena fjučersa za lipanj i srpanj, koja reflektira bilancu ponude sirove nafte u Cushingu u Oklahomi, smanjenu za 29 centi po barelu, što ukazuje na manju potražnju za barelima isporučenim u lipnju nego u srpnju. Tržište fjučersa je, također, reflektiralo veću ponudu u kratkoročnom razdoblju. Pad cijene nafte je nastavljen i sredinom tjedna jer su trgovci procjenjivali ekonomske izgleda za SAD i Kinu. Podatci sa tržišta rada u SAD su bili dobri, ali su slabija prerađivačka proizvodnja u Kini i snažan USD nastavili da kreiraju silazne pritiske na cijenu nafte. Zabrinutost oko oporavka Kine i restriktivnije monetarne politike, zajedno sa pregovorima o gornjoj razini zaduživanja u SAD utjecali su na to da se u ovoj godini cijena nafte smanji do 15%. Trgovci su očekivali da će na narednom sastanku OPEC+ donijeti odluku da zadrži obujam ponude, odnosno da neće uvoditi promjene. Tijekom trgovanja u četvrtak cijena nafte je korigirana na više pod utjecajem pozitivnih ekonomskih podataka objavljenih za Kinu i napretka u dijelu pregovora o gornjoj razini zaduživanja SAD. Rast cijene nastavljen je i u petak zbog optimizma koji je uslijedio nakon što je Senat odobrio zakon o gornjoj granici duga.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 71,74 USD (67,00 EUR). Promatrano na tjednoj razini cijena nafte je smanjena za 1,28%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.946,46 USD (EUR 1.815,22).

Početkom tjedna cijena zlata je smanjena, te se našla na najnižoj razini od sredine ožujka, iako je LME u ponedjeljak bila zatvorena zbog praznika. Tijekom cijelog tjedna cijena zlata je bila pod utjecajem očekivanja postizanja sporazuma u SAD o pitanju gornje razine zaduživanja. O tome se trebalo glasovati u Kongresu, a što bi se moglo odraziti na potrošnju vlade i moglo bi izazvati eventualno recesiju. Iako bi pad cijene zlata mogao potaknuti tražnju za ovim metalom, potencijalni rast kamatnih stopa, kao i snažan USD predstavljaju značajne izazove. Do četvrtka cijena zlata je nastavila sa blagim rastom, kao rezultat procjena ekonomskih pokazatelja za SAD, stanja pregovora oko javnog duga u SAD, te daljih koraka koje bi Fed mogao da poduzme.

World Gold Council je objavio da je tražnja za zlatom od strane središnjih banaka smanjena na 228,4 tone zlata u I tromjesečju, što je za 40% manje u odnosu na tromjesečje ranije. Krajem tjedna World Gold Council je objavio istraživanje o zlatnim rezervama središnjih banaka za 2023. godinu u kojem je sudjelovalo 57 središnjih banaka. Od ukupnog uzorka 24% očekuje da će povećati zlatne rezerve u narednih 12 mjeseci, dok 71% sudionika istraživanja smatra da neće biti promjene u visini zlatnih rezervi, a 3% očekuje pad zlatnih rezervi u portfelju. Izražen dnevni pad cijene zlata od preko 30 USD na dnevnoj razini je zabilježen u petak nakon objavljenih boljih od očekivanih podataka sa tržišta rada SAD, a što je u konačnici dovelo do blagog povećanja očekivanja da bi Fed na ovomjesečnoj sjednici mogao povećati kamatne stope. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.947,97 (1.819,17 EUR). U odnosu na prethodni tjedan cijena zlata je blago povećana za 0,08%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

